

KNHB

KONINKLIJKE NEDERLANDSE HOCKEY BOND

1

Januari 2011

Hockey *VISIE*

Samenstellen of selecteren

DOELGROEP: **BREEDTEHOCKEY - VELD**

HockeyVisie is bedoeld voor iedereen die als opleider, trainer en/of coach actief is in de hockeysport binnen top hockey, breedte hockey, jongste jeugd en/of technisch management. In iedere artikelenreeks worden visies gedeeld, kanttekeningen geplaatst, nieuwe ontwikkelingen gemeld en wetenschappelijke onderbouwing aangeboden. HockeyVisie is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB), is onafhankelijk en wil alle kennis die beschikbaar is op het gebied van opleiden en coachen met liefhebbers delen.

www.knhb.nl

De KNHB Academie biedt hockeyverenigingen ondersteuning bij het ontwikkelen van het technisch beleid en technisch kader. Daarbij richt de KNHB Academie zich op drie pijlers: deskundigheidsbevordering, verenigingsadvies technisch beleid en opleidingen. Meer informatie over de KNHB Academie is te vinden op www.knhb.nl.

Samenstellen of selecteren

Het streven van een club is om kinderen zo breed mogelijk op te leiden in de wedstrijdssport van hockey. Iedere speler moet zich daarbij optimaal – en met plezier – kunnen ontwikkelen. Maar hoe deel je de teams in? Stel je deze samen met oog voor de sociale context? Of voer je een selectiebeleid, waarbij je de teams indeelt naar sterkte? In dit artikel gaan we in op beide mogelijkheden.

door Lutger Brenninkmeijer

Sommige leden willen de hockeywedstrijdssport vooral voor hun plezier beoefenen met vrienden. Andere spelers willen meer, willen alles bereiken wat binnen een wedstrijdssport te behalen is. Dat zijn de spelers die dromen van hun favoriete hockeyspeler. Dan zijn er ook spelers die zeer getalenteerd zijn en willen doorstromen in de wereld van het tophockey. Elke club streeft ernaar dat alle spelers hun plek vinden om zich te ontwikkelen, door te groeien en plezier te hebben.

Laatbloeiërs komen uiteindelijk verder dan vroegrijpers

Wel of niet selecteren?

Selecteren is jaarlijks een hot item op de club. Selecteren betekent volgens het woordenboek: uitzoeken naar bekwaamheid of geschiktheid. Bij teams houdt dit in dat de beste spelers op technisch, tactisch, fysiek en mentaal gebied in het eerste team geplaatst worden. Maar is al op

jonge leeftijd (lees: basisonderwijs)

te bepalen wat kinderen op latere leeftijd in hun mars hebben? Fysieke (pubertijd) en sociaal-emotionele aspecten komen pas op de leeftijd van 12-15 jaar tot ontwikkeling. Daarom is het mijns inziens het kind met het badwater weggoien als clubs al voor de aanvang van de groeispurt gaan selecteren.

Laatbloeiërs versus vroegrijpers

Onderzoeken hebben uitgewezen dat 'laatbloeiërs' – kinderen die relatief laat hun groeispurt krijgen – uiteindelijk verder komen dan 'vroegrijpers'. Dit komt doordat vroegrijpers in het begin kunnen leunen op hun fysieke kracht. Vaak zijn zij automatisch de sterkste in een team. Hierdoor worden ze vaak niet geprikkeld om zich technisch of tactisch te verbeteren. Een laatbloeiër wordt door zijn

(beperkte) lengte gedwongen om juist veel aandacht te geven aan techniek en tactiek om de concurrentie te kunnen aangaan. Als hij dan uiteindelijk net zo groot en sterk wordt als de vroegrijper, dan heeft hij een voorsprong opgebouwd. Tevens zijn de laatbloeiërs mentaal sterker geworden, omdat ze hebben leren knokken. De vroegrijpers daarentegen hebben in deze fase vaak weinig weerstand gekend. Daardoor hebben ze niet geleerd hun mentale weerbaarheid op te bouwen. Als op een gegeven moment de laatbloeiërs de vroegrijpers passeren, zijn de laatsten vaak niet in staat deze 'klap' te incasseren.

SAMENSTELLEN

Bij samenstellen is de meetlat van prestatie van ondergeschikt belang. Het zijn juist de sociale factoren die van doorslaggevend belang zijn. Hierbij kijken we

Samenstellen of selecteren

onder meer naar vriendschapsrelaties, gevaar voor sociaal isolement en demografische redenen. Let wel: resultaten zijn hier helemaal niet in beeld als wegingsfactor.

In dit kader volg ik het standpunt dat kinderen van de basisschool een gelijke kans op ontwikkeling verdienen. Daarbij baseer ik mij (mede) op informatie van inspanningsfysioloog Jos Geijssel, motivatiedeskundige en bewegingswetenschapper Jacques van Rossum en diverse wetenschappelijke onderzoeken, waaronder het LTAD-model (Long Term Athlete Development Model). Als alle kinderen gelijke kansen hebben, kan ieder individu zichzelf ontwikkelen (talenterkenning). Dit betekent dat een club tot en met de D-categorie haar teams zal samenstellen, ongeacht de grootte van de categorie.

Kinderen verdienen een gelijke kans op ontwikkeling

Actief samenstellen

Wel betekent samenstellen dat een club kinderen met dezelfde kwaliteit en (mogelijk) talent bij elkaar kan zetten in één team. Zo wordt de persoonlijke groei niet belemmerd. Dit noemen we actief samenstellen, oftewel samenstellen op basis van inzet van kwaliteit en talent.

Dit actief samenstellen houdt in dat kinderen het hele seizoen gevolgd worden, waarbij hun ontwikkeling in een breder perspectief wordt bekeken. De club verliest hierbij de sociale context niet uit het oog: kinderen worden gedurende het seizoen niet naar een 'lager' team teruggezet. Daarnaast zullen zij nooit tegen hun zin in een isolement terechtkomen.

Hoe zien de teams eruit?

Bij de teamsamenstelling kan een club rekening houden met de opbouw (van een team) voor het volgende seizoen. Dit betekent dat je binnen het eerste team van een

categorie streeft naar een evenwichtige samenstelling van eerstejaars en tweedejaars spelers. Dit komt de ontwikkeling van alle spelers binnen een categorie ten goede.

Zoals gezegd kijken we bij actief samenstellen naar de inzet van kwaliteit en talent. Voor D1 (niet E1 of F1) betekent dit dat de 'besten' en meest getalenteerde tweedejaars spelers – van dat moment c.q. die periode – bij elkaar in een team komen. Het team kan eventueel aan-

gevuld worden met zeer getalenteerde eerstejaars, die anders in hun ontwikkeling geremd worden.

De overige teams in de D-categorie bestaan dan, voor zover de aantallen dat toelaten, uit leeftijds- en/of klas- dan wel groepsgenootjes.

Hierbij maken we een uitzondering voor zogenaamde opleidingsteams. Deze kunnen bestaan uit alleen maar eerstejaars, die zo hun talenten kunnen ontwikkelen

Ervaring uit de praktijk

Danny Post zit in de technische commissie van Hockeyclub Fletiomare en is assistent-districtstrainer van Midden Nederland. Daarnaast heeft hij de afgelopen twee jaar Jongens D1 en Meisjes D1 onder zijn hoede gehad. Fletiomare heeft de visie die is beschreven in dit artikel overgenomen in haar beleid. Met succes, volgens Post.

"Fletiomare is een club in opbouw en speelde daarom de voorgaande jaren in de lagere competities van het district. Inmiddels hebben we het niveau van de Jongste Jeugd enorm kunnen verhogen. Dit hebben we gedaan door de trainingen van de Jongste Jeugd te structureren, vriendschappen niet meteen door te snijden en vooral alle kinderen hetzelfde aanbod te geven. De resultaten zijn na vijf jaar zichtbaar. Onze D1-teams kunnen zich nu meten met de top van het district. Zo hebben we onder andere kwalificatiewedstrijden gespeeld voor de hoogste klasse. Ook de groei van de kinderen is enorm. Het plezier van de leden spat er vanaf en deze groepen zijn ook zeer hecht geworden. Daarnaast is de uitval tot een minimum gedaald. Toen de club dit systeem introduceerde, had ik mijn bedenkingen. Maar ik zie nu grote voordelen. De groeicurve is geweldig en over de hele linie is het niveau met sprongen vooruitgegaan. Zo spelen dit jaar Meisjes D1, D2 en D3 in de eerste klasse!"

Samenstellen of selecteren

in een harmonieuzere – min of meer gelijkgestemde – samenstelling. Hierdoor maken zij het jaar daarop meer kans op het eerste team van hun categorie

Alle categorieën moeten een sterke basis hebben

SELECTEREN

Vanaf de C-categorie leren de spelers stap voor stap keuzes te maken. Ook leren zij welke inzet van hen verlangd wordt om wellicht de top te bereiken. Dit betekent dat er selecties gaan plaatsvinden. Daarbij wordt duidelijk in welk team een speler het meest op zijn plek is en zo optimaal mogelijk met veel spelplezier kan functioneren.

Selecteren betekent dat de club teams gaat indelen naar sterkte. Deze indeling vindt plaats op basis van nader te bepalen selectiecriteria. Hierbij kijken we naar de onderdelen techniek, tactiek, fysiek, mentaliteit en sociale vaardigheden.

Selectieteams en niet-lijnteams

Vanaf de middelbare school krijgen kinderen te maken met een meer prestatieve

omgeving. Tegelijkertijd komen zij in een levensfase waarin zij zelfstandig keuzes gaan maken. Vandaar dat we vanaf de C-categorie het selectieprincipe gaan toepassen.

Bij selecteren ontstaan er twee soorten speelgroepen: de selectieteams (talentontwikkeling) en de niet-lijnteams. Bij de selectieteams ligt het accent op prestatie, bij de niet-lijnteams op de sociale context. Voorwaarde voor selecteren is dat de

betrokken categorie hiertoe ook de mogelijkheid biedt. Bij één of twee teams in een categorie valt er simpelweg niet te selecteren en zullen veel pogingen tot niets leiden. Dit betekent dat alle categorieën een sterke basis moeten hebben, dat wil zeggen meerdere teams per categorie. Alleen dan is er ruimte voor selecteren. Dit is van groot belang voor het selectiebeleid.

HockeyVisie is een uitgave van de KNHB. ©2011 KNHB, Nieuwegein. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Per kwartaal verschijnen 6 artikelen van HockeyVisie. HockeyVisie is verkrijgbaar via de webshop van de KNHB. Kosten per artikel bedragen € 2,00 (excl. eenmalige transactiekosten à € 0,85).

Teksten en Coördinatie: KNHB, Carel van der Staak, Annemarie van der Eem
Vormgeving: hockey.nl **Fotografie:** KNHB / Frank Reelick, Frank Uijlenbroek, Willem Vernes, Frank Rozendaal, Jasper Ruhe, Jeroen van Bergen, Nora Kreeft
Contact: academie@knhb.nl